

**PROGRAMMA PROGRESSIEF NEDERLAND
VOOR DE WATERSCHAPPEN
HUNZE EN AA'S EN NOORDERZIJLVEST**

PRO GEZOND

PRO EERLIJK

PRO NATUUR

VOOR ONS WATER

1	
2	Inhoudsopgave
3	<u>Progressieve keuzes in het waterschap</u>
4	<u>Wat hebben we gerealiseerd?</u>
5	<u>Onze speerpunten</u>
6	<u>Het waterschap in een veranderende wereld</u>
7	<u>Water en bodem leidend</u>
8	<u>Samen werken aan een gedeelde toekomst</u>
9	<u>Betalen naar impact en draagkracht</u>
10	<u>Gezond water</u>
11	<u>Voldoende water</u>
12	<u>Waterveiligheid</u>
13	<u>Financiën, bestuur en organisatie</u>
14	<u>Tot slot</u>
15	

- 1 **Voorwoord van de lijsttrekkers**
- 2
- 3 [leeg]
- 4

Progressieve keuzes in het waterschap

Onze nieuwe partij Progressief Nederland (PRO) is actief in alle politieke bestuurslagen. Dat betekent dat we ook in de waterschappen staan voor Progressieve keuzes!

Leven met water is voor inwoners van ons land een vanzelfsprekendheid. Nederland is een deltagebied dat voor een belangrijk deel onder de zeespiegel ligt. Water heeft in de geschiedenis van ons land altijd een belangrijke rol gespeeld. Het is voortdurend een uitdaging om met het water te kunnen wonen, te werken en te leven. Van dijken om ons te beschermen tegen de zee, regen- en smeltwater, het beheren van de waterstanden tot het bewaken van de kwaliteit van het water.

Waterschappen hebben de taak om te zorgen voor droge voeten, voor voldoende water en voor gezond, schoon en gezuiverd water. De laatste jaren is er een verandering gaande in de opgaven van het waterschap. We krijgen steeds meer te maken met droogte, stijging van de zeespiegel, meer bodemdaling, zware regenbuien, verzilting en vervuiling van het water en de bodem. Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op het werk van het waterschap.

PRO staat pal voor het werk van de waterschappen. Voor de veiligheid van het gebied en voor schoon en voldoende water. Voor nu, maar zeker ook voor de toekomst. We werken samen met partijen om steden en dorpen leefbaar te houden. Wij willen dat de kwaliteit van het water zo goed wordt dat we er overal in kunnen zwemmen. Wij staan borg voor een goed milieu en willen werken vanuit de mogelijkheden die het water en de bodem ons bieden. Wij stellen haalbare doelen met een degelijke financiële onderbouwing.

PRO onderscheidt zich door de manier waarop wij willen dat het waterschap werkt. We kijken niet alleen naar de kosten en technische mogelijkheden, maar handelen ook vanuit een brede verantwoordelijkheid voor onze inwoners en het gebied. Duurzaamheid, circulair werken, verbeteren van natuur en biodiversiteit en zorg voor de ruimte zijn belangrijk. Het werk van het waterschap staat ten dienste van alle inwoners. Daarom willen we dat het waterschap in samenspraak met alle inwoners werkt.

In dit verkiezingsprogramma voor PRO Noorderzijlvest en PRO Hunze en Aa's staat wat wij de komende jaren willen doen aan de opgaven rondom ons water. Dit zijn de keuzes die we willen maken voor ons water en het waterschap.

Wat hebben we gerealiseerd?

In de afgelopen periode waren de voorlopers van Progressief Nederland (PRO) vertegenwoordigd in de besturen van beide waterschappen. Het ging om de PvdA als zelfstandige partij en GroenLinks als onderdeel van WaterNatuurlijk. Bij de verkiezingen van 2023 is winst geboekt, waardoor wij in beide waterschappen konden deelnemen aan een brede

coalitie. Ook leverden we Dagelijks Bestuurders. We kijken terug op een goede samenwerking met coalitiepartners en andere partijen.

In de periode 2023-2027 hebben we ons extra ingezet voor goede samenwerking met gemeenten, provincies en de Unie van Waterschappen. We hebben daarmee de opgaven van het waterschap op de kaart gezet en de zichtbaarheid van het waterschap verbeterd. Inwoners zijn betrokken bij onze projecten door gebiedsprocessen te organiseren, bijvoorbeeld in Zoutkamp. Daar is de sluis vernieuwd en tegelijkertijd hebben het dorp en de recreatiesector een verbeterslag gehad. De afgelopen jaren is extra hard gewerkt aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Dit heeft geleid tot minder vervuiling en verbetering van de visstand en biodiversiteit. We zijn er nog niet, maar het gaat wel de goede kant op.

Onlangs is het besluit genomen om het rioolwater extra te gaan zuiveren. We willen eerder aan de slag gaan met het verwijderen van medicijnresten en PFAS. Verder werken de zuiveringsinstallaties nagenoeg energieneutraal, duurzaam en worden grondstoffen zo veel mogelijk hergebruikt.

In de afgelopen periode is opnieuw de verdeling van waterschapslasten vastgesteld over inwoners, bedrijven en de agrarische sector. Hierbij zijn in Noorderzijlvest de huurders en minder draagkrachtigen extra ontzien.

We hebben ervaren dat een brede coalitie, die sterker gericht is op water, alle inwoners en de natuur, daadwerkelijk leidt tot andere besluitvorming. Een groot goed! Dit willen wij graag vasthouden en verder uitbouwen door opnieuw bestuursverantwoordelijkheid te nemen binnen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's!

Onze speerpunten

1. PRO wil dat water en bodem leidend zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen.
2. PRO wil dat het waterschap samenwerking hoog op de agenda heeft staan.
3. PRO wil de waterschapslasten voor onze gebruikers zo eerlijk mogelijk verdelen, rekening houdend met impact, gebruik en draagkracht.
4. PRO wil alles op alles zetten om ons oppervlaktewater gezond en leefbaar te krijgen.
5. PRO wil dat het waterschap zo veel mogelijk natuurinclusief werkt en daarmee biodiversiteit bevordert.
6. PRO wil dat inwoners betrokken worden bij plannen die invloed hebben op hun leefomgeving.
7. PRO wil het waterbewustzijn van bedrijven en inwoners vergroten, ook in de steden, zodat iedereen kan bijdragen aan een betere omgang met water.
8. PRO wil dat vergunningen op orde zijn, zodat het waterschap goed zijn werk kan doen.
9. PRO wil het gebruik van schoon drink- en oppervlaktewater door de industrie zoveel mogelijk beperken en inzetten op alternatieven, zoals gezuiverd rioolwater.

Het waterschap in een veranderende wereld

De wereld verandert snel door klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en geopolitieke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen hebben een grote impact op de taken en het werk van het waterschap. Zware regenbuien en zeespiegelstijging vormen een steeds groter risico voor onze waterveiligheid. Ontwikkelingen binnen de digitalisering, zoals AI, zorgen voor een toenemende watervraag. Dus hoe zorgen we dat er voldoende water is voor dat wat er echt toe doet? We worden steeds meer geconfronteerd met de gevolgen van watervervuiling door menselijke activiteiten, terwijl we juist gezond water willen.

Volgens PRO is de urgentie hoog en zijn de uitdagingen van het waterschap groot, maar de opgaven zijn haalbaar als we deze samen en ambitieus aanpakken. Er is al veel denkwerk gedaan, bijvoorbeeld in het rapport *Natuurlijk kan het slimmer* van het samenwerkingsprogramma NL2120, of de publicatie *Toekomstbeelden voor de landbouw* van het College van Rijksbouwmeesters en Rijksadviseurs. Ook het *Deltaprogramma 2027* dat in september van dit jaar is gepresenteerd, schetst een goed beeld van de opgaven.

Het vraagt nu moed om stevige plannen en ingrijpende keuzes te maken en zo te zorgen dat we voorbereid zijn voor wat er op ons afkomt in de komende tientallen jaren. Dus niet rommelen in de marges, maar kiezen voor integrale en toekomstbestendige oplossingen, met het landschap als drager van verandering. We sluiten ons aan bij de boodschap van het Deltaprogramma 2027: het is tijd om een volgend hoofdstuk open te slaan in de Nederlandse watertraditie!

PRO baseert daarbij zijn keuzes op drie uitgangspunten:

- Water en bodem leidend
- Samen werken aan een gedeelde toekomst
- Betalen naar impact en draagkracht

Water en bodem leidend

Groningen en Drenthe zijn net als de rest van Nederland gevormd door het water en de samenstelling van de bodem. De klei bij de Waddenzee en het zand van de Hondsrug bepalen sterk hoe het landschap eruit ziet en hoe wij het gebruiken. Als we water en bodem leidend laten zijn bij de inrichting van het landschap, helpt dat bij de uitdagingen waar we voor staan. Door mét de natuurlijke systemen te werken (in plaats van daartegen), kijken we hoe deze systemen functioneren en hoe wij daar het beste op kunnen aansluiten.

Binnen de ruimtelijke ordening kijken we op basis van de ondergrond welke bestemming geschikt is. Zo richten we gebieden op zandgronden zo in dat zij meer water vasthouden en verhogen we het waterpeil in veengebieden om veenoxidatie tegen te gaan. Waar mogelijk brengen we oude rivierlopen terug en laten we deze meanderen om zo het water langer vast te houden. We gaan minder bouwen in laaggelegen gebieden en zetten ons in voor een toename van de biodiversiteit. Een biodiverse omgeving en een gezonde bodem kunnen ons op tal van

manieren helpen, bijvoorbeeld door water en bodem op natuurlijke wijze te reinigen. Zo bewegen we mee met de natuur en het landschap in plaats van geld uit te geven aan technische oplossingen die tegen de natuur ingaan. Dat geld hebben we namelijk hard nodig om belangrijke investeringen te doen.

PRO pleit dan ook voor goed gebruik van de gemaakte analyse van het water- en bodemsysteem van zowel Groningen als Drenthe. Hiermee kunnen we makkelijker en sneller keuzes maken op het gebied van ruimtelijke ordening. Ook kan deze analyse inwoners inzicht geven in de risico's van hun eigen woongebied zoals funderingsschade of wateroverlast.

Samen werken aan een gedeelde toekomst

Het waterschap neemt het voortouw bij een aantal watergerelateerde opgaven. Niet alleen rond water zijn er uitdagingen. PRO vindt dat de waterschappen actief moeten bijdragen aan de energietransitie, behoud en vergroten van biodiversiteit, een circulaire samenleving, voedselzekerheid, digitalisering en het vergroten van het vertrouwen in elkaar en in de toekomst. Deze uitdagingen hangen immers samen. Ze gaan allemaal over het sluiten van kringlopen, de inrichting van de omgeving en de manier waarop wij als mensen willen wonen en leven. Oplossingen voor de ene uitdaging kunnen botsen met oplossingen voor een andere. En veel van de uitdagingen hebben dezelfde oorsprong: het idee dat oneindige groei mogelijk is op onze Aarde. Daarom vindt PRO het belangrijk om naar de bron van problemen te kijken en integrale plannen te maken, gebaseerd op een overkoepelende langetermijnvisie.

Het waterschap neemt het voortouw bij zijn watergerelateerde doelen, maar heeft anderen nodig om deze te bereiken. Daarom zoekt het waterschap de structurele samenwerking op met onder meer provincies, gemeenten, natuurbeheerders, burgers en de agrarische en industriële sector.

In deze samenwerking is het waterschap dé autoriteit op het gebied van water. Sommige keuzes kunnen we echter niet maken zonder de inzichten en inzet van andere betrokkenen. Het is essentieel om de samenleving en andere bestuurslagen te betrekken bij risico's en dilemma's, om zo tot een goed afgewogen en gedragen plan te komen. Juist een partij als PRO, die op alle bestuurlijke lagen vertegenwoordigd is, kan daarin het verschil maken.

Als waterschap steken we de hand uit. We willen samen met anderen de uitdagingen waar we voor staan oplossen, maar spreken ook andere partijen aan als zij hun verantwoordelijkheden op het gebied van water niet nemen. We stimuleren en adviseren, maar als acties uitblijven zijn we bereid deze af te dwingen.

Betalen naar impact en draagkracht

PRO vindt dat de waterschapsbelastingen eerlijker verdeeld moeten worden, zeker nu de kosten van het waterbeheer sterk stijgen. In het huidige stelsel dragen huishoudens en kleine

1 gebruikers relatief veel bij, terwijl grote gebruikers en vervuilers niet altijd naar verhouding
2 betalen.

3
4 We pleiten voor een volledig verbod op PFAS en bestrijdingsmiddelen. Vervuilers moeten meer
5 bijdragen aan de kosten van het schoonmaken van water. Dit geeft een prikkel om minder te
6 vervuilen. PRO vindt dat het waterschap het overleg met ziekenhuizen, artsen en apothekers
7 moet intensiveren om concrete afspraken te maken over het verminderen van medicijnresten in
8 ons water.

9
10 Ook bij waterverbruik moeten we kijken naar de kostenverdeling. Het is belangrijk dat klein
11 gebruik door huishoudens betaalbaar blijft. Grootverbruik door niet-essentiële sectoren gaan we
12 zwaarder belasten. Bij vitale processen is ruimte voor maatwerk. PRO wil bedrijven en
13 personen ondersteunen die zich inzetten voor een gezond watersysteem en minder verbruik. Dit
14 kunnen we doen door financiële compensatie te bieden maar ook door gerichte ondersteuning
15 te geven.

16
17

18
19 De onderwerpen die in dit hoofdstuk zijn besproken, vormen de uitgangspunten voor de
20 oplossingen die we in de volgende hoofdstukken aandragen.

Gezond water

Water is een eerste levensbehoefte, belangrijk voor een goede gezondheid, noodzakelijk voor veel bedrijfsprocessen en een essentieel onderdeel van de natuur en onze leefomgeving. Daarom is het belangrijk dat het water van goede kwaliteit is. Wanneer we voorkomen dat vervuilende stoffen in het water terechtkomen, hoeven we deze vervuiling er ook niet met dure technische oplossingen uit te halen.

Vervuiling van water ontstaat doordat reinigingsmiddelen, medicijnresten, microplastics, bestrijdingsmiddelen (o.a. PFAS-houdende middelen) en meststoffen in het water terechtkomen. Uitgangspunt van PRO is het voorkomen dat deze middelen in het water komen.

PRO wil zich ervoor inzetten dat al het oppervlaktewater minimaal zwemwaterkwaliteit krijgt. Op enkele uitzonderingen na zou er overal gezwommen en gerecreëerd moeten kunnen worden. Dat betekent dat op de meeste plekken de kwaliteit van het water flink omhoog moet. Dit is niet alleen goed voor onze gezondheid, maar ook voor flora en fauna die in en rond het water leven. Daarbij is brede samenwerking met overheden en het bedrijfsleven essentieel voor het opzetten van toekomstbestendige zuiveringsinstallaties en uitvoeren van inrichtingsprogramma's voor het landelijk gebied.

PRO zet zich in voor...

Zwemwaterkwaliteit in alle watergangen in het waterschap door:

- Het behalen van de Kaderrichtlijn Water.
- Het voorkomen van vervuiling van het water.
- Uitgebreide monitoring van de kwaliteit van zwem- en viswater.

Natuurlijke maatregelen die de waterkwaliteit bevorderen door:

- In te zetten op de aanleg van natuurvriendelijke oevers, het bestrijden en monitoren van exoten en ontmoedigen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in land- en tuinbouw.
- Ons in te zetten voor een algemene toename van de biodiversiteit en een betere visstand.
- Vismigratie te bevorderen door het bouwen van vistrappen, visliften en stuwen met doorgang voor vis naar zee.

Samenwerking voor gezond water door:

- Samen met burgers, boeren, overheden en het bedrijfsleven onze verantwoordelijkheid te nemen en het water schoner te maken.
- De samenwerking met gemeenten voort te zetten voor uitvoering Nota 'Stedelijk afvalwater'. Zo wordt meer regenwater gescheiden van rioolwater afgevoerd, hoeft er minder water gezuiverd te worden en zullen er minder overstorten plaatsvinden.

- Met ziekenhuizen, apothekers en artsen om tafel te gaan om de hoeveelheid medicijnresten in rioolwater te verminderen. Daardoor verbetert de waterkwaliteit, evenals de biodiversiteit en de vissenstand.

Samen eerlijk bijdragen aan gezond water door:

- De samenwerking rond waterzuiveringsinstallaties voort te zetten. Zo worden de kosten voor de aanschaf van nieuw materiaal gedeeld en worden op grotere schaal restproducten uit afvalwater gehaald.
- De kosten van het zuiveren van water meer bij de vervuiler neer te leggen.
- Actief Europese fondsen en subsidies binnen te halen, zodat we de nodige grote investeringen in nieuwe waterzuiveringstechnieken kunnen doen.

Verantwoordelijkheid nemen door:

- Het volledig informeren van de inwoners over de kwaliteit van het zwemwater. Zo worden ze bewust van het belang en gebruik van gezond water.
- Het Rijk aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid voor duidelijk waterbeleid. Zo wordt duidelijk welke waterkwaliteit bereikt moet worden, hoe vervuiling wordt tegengegaan en hoe water moet worden gezuiverd. Dan kunnen vergunningverlening, woningbouw en economische activiteiten doorgang vinden.
- Het aanpakken van vervuiling van de Drentse Aa en haar stroomgebied, zodat goede kwaliteit van het drinkwater voor 250.000 inwoners geleverd wordt.
- De provincies Groningen en Drenthe aan te spreken op hun verantwoordelijkheid de vergunningen te actualiseren, zodat het Waterschap beter kan handhaven bij niet-toegestane wateronttrekking en onjuist gebruik van bestrijdingsmiddelen. Ook de gemeenten erop aanspreken hetzelfde te doen, zodat indirecte lozingen kunnen worden aangepakt.

Voldoende water

In de toekomst zijn er vaker perioden van extreme droogte en neerslag. Soms is er te veel zoet water, soms te weinig. Om te zorgen voor waterbeschikbaarheid door het jaar heen zullen we anders om moeten gaan met water. Het waterschap voert dan water niet te snel af, maar houdt regenwater zoveel mogelijk vast waar het valt en laat het langzaam wegstromen. Zo zijn we beter voorbereid op droge perioden. We creëren ruimte voor het teveel aan water in natte perioden door anders met ons landschap om te gaan. We maken bij voorkeur gebruik van natuurlijke systemen.

In de noordelijke delen van de waterschappen, langs het Lauwersmeer en de Waddenzee, vindt verzilting van het water en de bodem plaats. Daardoor wordt de teelt van landbouwgewassen op de huidige wijze bemoeilijkt en nemen zorgen van agrariërs toe. PRO deelt de zorgen van agrariërs en wil met hen samen zoeken naar oplossingen.

De aanpak voor het teveel en tekort aan water zal niet overal hetzelfde zijn, maar hangt af van factoren als de bodem en andere activiteiten in het gebied. Het waterschap is aangehaakt bij nationale strategieën en vertaalt deze naar een langetermijnplan per regio. Zo ontstaat maatwerk, waarbij we oog houden voor het grote plaatje en voor de eigenheid van elk gebied.

PRO zet zich in voor...

Samenwerken voor de toekomst door:

- Een waterschap dat bij ruimtelijke keuzes werkt vanuit nationale strategieën (zoals Deltaplan Zoet water). Deze strategieën kunnen per regio of gebied een andere uitwerking krijgen, zodat cultuurhistorie en regionale identiteit niet verdwijnen. Deze strategieën kunnen per regio of gebied een andere uitwerking krijgen, zodat cultuurhistorie en regionale identiteit niet verdwijnen.
- Regionale plannen die perspectief bieden voor betrokkenen. Grondeigenaren in deze gebieden worden meegenomen en geholpen in een mogelijke omslag.
- Een waterschap dat tijdig aan tafel zit bij alle ruimtelijke projecten, zodat meegedacht kan worden over slimme wateroplossingen bij nieuwbouw en bestaande bebouwing.
- Een gesprek met andere waterschappen en buurlanden over het gebruik en de verdeling van het water dat via Rijn en IJssel naar het IJsselmeer stroomt, zodat hierover afspraken komen die passen bij toekomstige extreme omstandigheden. We zijn immers gedeeltelijk afhankelijk van het water uit dit grote spaarbekken.

Water op natuurlijke wijze langer vasthouden door:

- Het zoveel mogelijk laten infiltreren van hemelwater in de bodem. Vooral in bewoonde gebieden vormt dit een uitdaging, aangezien hier de ondergrond vaker bestraat en betegeld is. Het waterschap ondersteunt gemeenten en particulieren bij het afkoppelen van hun regenwater.
- Meer waterbergingsgebieden.

- Het creëren van ruimte voor water, waarbij we bestaande natuurgebieden ontzien. We herstellen oude rivier- en beeklopen en geven ruimte aan natuurlijke watersystemen, zoals vennen en plas-drasgebieden.
- Het verhogen van het peil in het open water waar dat kan, niet alleen in veengebieden en meren, maar ook in kanalen, diepen, maren en sloten.
- Een fijnmazig watersysteem is een adaptiever watersysteem. We sturen bij provincies en gemeenten aan op het aanscherpen van beleid voor het behoud en mogelijke uitbreiding van het aantal sloten.
- Het stimuleren van natuurlijke oevers. Door een minder steile waterkant is er meer ruimte voor water.
- Het grondwaterpeil wordt bepaald op basis van een integrale analyse van het gebied en de gewenste functies.
- Een gezonde bodem, want een bodem met meer leven houdt water beter vast. We stimuleren maatregelen om bodemleven te bevorderen.

Zuinig omgaan met water door:

- Een bewuste omgang met zoet water. We informeren over de noodzaak hiervan en handelingsmogelijkheden. We faciliteren en stimuleren gedragsverandering en waterbewuste bedrijfsvoering.
- Een herijking door de provincie van de gunningscriteria en -beoordeling van water gerelateerde economische activiteiten. Voor activiteiten die een te groot beslag leggen op de waterbeschikbaarheid vormt dit een reden om de vergunning niet te verstrekken.

Zicht op grondwater door:

- Een vergunningplicht voor alle grondwateronttrekkingen. Uiteraard doen we dit samen met de provincies.
- Extra inzet op het gebied van vergunningverlening en herbeoordeling voor het gebruik van grondwater, zodat de bestaande achterstand kan worden weggewerkt.
- Het duidelijk in kaart brengen waar en hoeveel grondwater wordt onttrokken. Dat maakt toezicht en handhaving makkelijker.

Waterveiligheid

Een van de belangrijkste taken van het waterschap is ervoor te zorgen dat we beschermd blijven tegen watergerelateerde risico's. Het gaat daarbij om bescherming tegen hoogwater vanuit de zee en de Dollard, maar ook tegen te hoge waterstanden in rivieren en kanalen als het hard regent.

Onze waterkeringen zijn op orde en moeten dat blijven. Door klimaatverandering worden de risico's groter, want de zeespiegel stijgt en het weer wordt extremer. De dijken moeten we hierop aanpassen. We kunnen deze niet blijven verhogen en moeten zoeken naar andere oplossingen om onze veiligheid te waarborgen. We kijken niet enkel naar dijken, maar naar een brede kustontwikkeling. Hierbij worden de dijken breder en sterker én is er ruimte voor natuur en recreatie.

Door innovatie kunnen we de veiligheidsdoelen behalen. Bijvoorbeeld door te experimenteren met andere typen dijken. Door met slib te werken, maken we op een duurzame manier de dijken beter. Dit blijkt uit de geslaagde experimenten met de Brede Groene Dijk.

Ook het aanleggen van kwelders kan ons helpen de veiligheid en de biodiversiteit te vergroten. De kwelders voor de dijk vormen een goede aanvulling op de bescherming van het zoete water achter de dijken. Door de vorming van een zoetwaterbel helpen ze zoutwaterindringing en verzilting van de bodem tegen te gaan.

Met de pilot van de dubbele dijk bij Bierum wordt ervaring opgedaan met een alternatieve manier van klei-rijping en het telen van gewassen in een zoutere omgeving.

Aandacht is nodig voor de haven van Delfzijl, de spuisluizen en de zeegemalen. Spuien is veel goedkoper dan pompen en dient optimaal te worden ingezet. Gemalen gebruiken veel energie en door de stijgende zeespiegel neemt de nuttige capaciteit af.

Door de stijgende zeespiegel, een dalend landoppervlak en intensievere regenbuien is meer berging op het land nodig. De dijken van de boezemwateren dienen op orde te zijn en te blijven. Daarnaast moet er voldoende noodbergingscapaciteit worden gerealiseerd. Ook vertraging van de afstroom richting de zee is van belang om piekbelastingen van de zeegemalen te voorkomen.

PRO zet zich in voor...

Veilige en natuurlijke waterkeringen door:

- Innovatie en het voortzetten van experimenteren om op die manier de veiligheid te garanderen op een duurzame en financieel verantwoorde manier.
- Het realiseren van kwelders voor de dijk van de Groote Polder bij Termunten (diepste punt achter de primaire zeewering van Nederland) dient prioriteit te krijgen.
- Bij alle plannen rekening houden met de natuur.

- Het realiseren van visvriendelijke gemalen, zodat vismigratie beter mogelijk wordt.
- De bij bodemdaling betrokken partijen hieraan hun bijdrage te laten leveren. De bodemdaling die door hun economische activiteiten wordt veroorzaakt, leidt in combinatie met de zeespiegelstijging immers tot hoge kosten voor de waterschappen.

Voldoende ruimte voor waterberging door:

- Het realiseren van extra bergingscapaciteit, bijvoorbeeld in noodbergingspolders. Onder andere bij de Onlanden is dit goed gelukt. Samen met gemeenten, provincies en andere betrokkenen willen we onderzoeken of ook elders meer bergingscapaciteit gerealiseerd moet worden.
- Het gevallen en afstromend regenwater bij voorkeur te gebruiken om de grondwaterstanden tijdig aan te vullen en zo een buffer te vormen voor drogere periodes.
- Het nemen van maatregelen in de gebouwde omgeving om bij hevige regenval overmatig water op te vangen. We denken aan lager gelegen plekken waar regenwater tijdelijk kan worden opgevangen (wadi's) en aan meer bergingscapaciteit in het bestaande oppervlaktewater.

Financiën, bestuur en organisatie

Het waterschap werkt aan opgaven rondom waterbeheer en waterzuivering. Waterschappen hebben een eigen belastingsysteem en werken vanuit de Waterschapswet. PRO wil dat het waterschap een verantwoord en evenwichtig financieel beleid voert. In principe is er sprake van begrotingsevenwicht en voldoende reserves. Het is echter onontkoombaar dat we in de toekomst meer gaan betalen voor waterveiligheid en waterkwaliteit. Er zijn immers meer maatregelen nodig om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen. Ook het afdoende zuiveren van afvalwater gaat gepaard met grote investeringen. Daarom zijn de stijging van waterschapslasten en de toenemende schuldenlast belangrijke thema's voor de komende jaren. De juiste investeringen lonen, omdat niets doen, half werk leveren of maatregelen uitstellen uiteindelijk meer kost. Leidraad bij de verdeling van de lasten moet zijn dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen en dat de vervuilers en de grootste gebruikers meer gaan betalen!

PRO wil via het waterschap als geen ander het belang van water op de agenda zetten, ook in relatie tot andere opgaven in de ruimtelijke ordening. Dit doen we in de eerste plaats bij onze inwoners, bij andere overheden en andere partijen. Samenwerking is essentieel. Het waterschapsbestuur heeft hiervoor voldoende ruimte en instrumentarium nodig.

Het waterschap heeft een organisatie met veel kennis en uitvoeringskracht. Veel plannen en projecten worden zelf voorbereid en uitgevoerd. Hierbij is veel ruimte voor innovatie. Dit maakt het waterschap een interessante en aantrekkelijke werkgever met goed opgeleide en betrokken medewerkers waar we zuinig op moeten zijn! Onze waterschappen zijn in Drenthe en Groningen belangrijke opdrachtgevers en hebben daardoor invloed op de uitvoering en kwaliteit van het werk. Ook zo kan meerwaarde voor de samenleving worden gecreëerd.

In het waterbeheer zijn digitale systemen een onmisbare factor geworden. Ze leveren data over waterstanden, waterzuivering, dijken, sluizen, gemalen enzovoort. Kritische systemen voor waterbeheer en zuivering moeten altijd blijven functioneren, ook bij storingen, cyberaanvallen of andere verstoringen. Daarom blijven we in deze systemen investeren om te zorgen dat ze optimaal beveiligd zijn.

PRO zet zich in voor...

Rechtvaardig en verantwoord financieel beleid door:

- Een verdeling van de kosten waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, de vervuiler betaalt en de grootste gebruikers meer betalen.
- Het huidige kwijtscheldingsbeleid maximaal te benutten, waarbij alle wettelijke mogelijkheden worden gebruikt.
- Aandacht te hebben voor de stijging van de waterschapslasten. Deze stijging is onontkoombaar, maar de grens voor onze inwoners komt wel in zicht.
- Het stellen van prioriteiten bij grote meerjarige investeringen, die waar mogelijk worden getemporeerd.

- Op nationaal niveau te pleiten voor financiële bijdragen van het Rijk bij grote opgaven als de zuivering van het afvalwater (PFAS en medicijnresten).
- De belastingheffing zo in te richten dat de lasten voor inwoners en kleinverbruikers kunnen dalen en grootverbruikers (zoals de industrie) een eerlijke prijs gaan betalen.

Goede samenwerking met alle betrokkenen door:

- Bij ruimtelijke ordening altijd te werken vanuit het principe “water en bodem leidend”. Waterschappen, gemeenten en provincies werken samen aan de vraag waar gebouwd kan worden en hoe de bodem het beste gebruikt kan worden.
- Zich actief in te zetten voor een eenduidig en sluitend vergunningstelsel voor het gebruik van grondwater. Alle overheidslagen zijn betrokken en verantwoordelijk voor slechts een deel van het grondwater.
- Bij het Rijk pleiten de waterschapswet aan te passen zodat waterschappen meer te zeggen krijgen over onderwerpen die over water gaan.
- Zich in te zetten voor een sterkere positie van de waterschappen met meer doorzettingsmacht. Een eerste begin is al gemaakt door de introductie van de watertoets bij ruimtelijke plannen.
- Onze inwoners op een passende manier te betrekken bij de ontwikkeling van onze plannen. Van informeren tot meedenken en wellicht in de toekomst zelfs meebeslissen. We onderzoeken de toepasbaarheid bij gebiedsprocessen vanuit een positieve grondhouding.
- Ruimte te geven aan initiatieven vanuit de samenleving via ondersteuning met kennis en begeleiding.
- Instellen van een jongerenpanel bij het waterschap om de betrokkenheid bij het water te verhogen.

Degelijke en toekomstbestendige bedrijfsvoering door:

- Goed voor onze werknemers te zorgen met goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, flexcontracten te beperken en perspectief te bieden op een goede loopbaan.
- In te zetten op innovatie, zowel in de bedrijfsvoering als in onze projecten, binnen ons eigen areaal en buiten de landsgrenzen bij internationale projecten.
- Bij aanbestedingen niet alleen te kijken naar wat het goedkoopste is, maar ook naar de meerwaarde die aannemers kunnen bieden op gebied van innovatie, circulariteit, duurzaamheid, diversiteit en de kwaliteit voor de omgeving.
- Structureel te investeren in digitale weerbaarheid en cybersecurity.
- In te zetten op een sterke beveiligingsstrategie met voldoende kennis binnen de eigen organisatie.
- De digitale samenwerking tussen alle waterschappen te versterken binnen “het Waterschapshuis” (de gezamenlijke organisatie voor ICT en digitale zaken van de waterschappen).

1 Tot slot

2

3 Het waterschap werkt voor de lange termijn, maar de toekomst begint vandaag. Samen met
4 anderen wil PRO werken aan een veilig en schoon waterschap, met toekomstbestendige dijken,
5 een stevig financieel verhaal en met voldoende, gezond water voor mens en natuur.

6